

Catalunya Nova

Director: J. VILÀ ESTRUCH

Buenos Aires, Maig 19 de 1914

ANY 1.er — Núm. 12

"Catalunya Nova"

Periòdic setmanal
de propaganda patriòtica

PIEDRAS N. 740

Les oficines son obertes de 8 a 10 p. m.—La correspondència deu adreçar-se al Director

J. Vilà Estruch

No's retornen els originals.—La Direcció no's fa responsable dels articles firmats.

SOTSCRIPCIÓ \$ 1 50 trimestre
Els anuncis segons tarifa.

CATALUNYA NOVA al Uruguai

Nostra Redacció a Montevideo

El dia 23 a la nit, iniciarem amb la visita als catalans del Uruguai la promesa campanya de propaganda.

Redactors i un bon nucli d'amics romandràn els dies 24 i 25 a l'hermosa ciutat uruguia.

En l'estatge de l'important corporació coral "Catalunya Nova" hi ha organitzada una festa a honor nostre... Visitarèm el "Centre Català", i "Orfeo Català" i 'ls periòdics...

Pendrèm part, acceptant-ho, joiosos, als actes íntims que 'ns han promés nostres llegidors de la veina República...

Amics del Uruguai, la redacció de CATALUNYA NOVA vol segellar amb vosaltres el seu companyerisme amb un'estreta abraçada.

Sou forts, sou abnegats...

Nostra sembra serà prolífica.

Germans de Patria, salut!!

Visquen els catalans del Uruguai!

VIA FORA!

Las paraulas que em vareig permetrer dirigir als bons compatriotes en el No. 10 de CATALUNYA NOVA, sembla que han tingú ressó, i es de celebrar-se, perque vol dir que han sigut llegides i pesades.

Rés més pretenia.

Abusant de la influencia que dins la colectivitat se m'ha atribuït, i mogut per l'intens amor que a ma Patria porto, vareig fer aquella crida al bon sentit de tots, en la esperança de que tots aquells cor-regionals

que senten en lo íntim del cor el desgavell que regna entre nosaltres, m'ajudaríen a posar el carro en el camí del progrés, del avenç i de la germanor. I no em soc equivocat.

Puc dirho aixís perque he tingut la satisfacció de veurem rodeijat de amics, entre els quals existien fortes discrepàncies, i de tots ells he recullit las més acabades proves de volguer que desapareixi, d'entre nosaltres, aquesta desavinensa que ens priva d'anar en lloc.

En tots he vist encesa la flama de son puríssim amor a Catalunya: en tots he trobat el major entusiasme per a que la colectivitat ocupi el rango que li correspond i sia un digne esponent de las virtuts de la nostra terra: en tots, en fi, he vist, de modo que no deixa dupte, el seu desitj de que s'esborrin els mals entesos que ha motivat que, amics d'air, avui se miresen com a enemics irreconciliables.

En una paraula: entre nosaltres no hi han principis, ni dogmes, ni doctrines que ens separin, ni baixeses ni miseris que ens allunyin.

No hi ha més que un amor excessiu a nostra adorada terra que ens porta a ser gelosos de lo que fan els uns, i zelosos de lo que fan els altres.

I aixó motiua que sens volguer-ho ems preocupem més de les persones que de la idea: que lo més grand quedí postergat a lo més petit.

I de que aixó es aixís, ne tinc rebudes probes paleses en aquestos dies en cartes y en folletons que se m'han dirigit, no propositant medis de arribar a la suspirada conjunció d'elements, mentres la total concentració no arriba, sinó impugnant a persones determinades perque es creu que sa propaganda, sos esforços, sos anels, resten forces a alguns de les entitats constituïdes.

Via fora!, diu l'autor del folletó, i jó també ho dic, i amb tot el cor, ¡Via fora!

Via fora! els personalismes que ofeguen tot ambient generós que entre nosaltres viu.

Via fora! les ambicions infundades o prematures que volen barrar el pas o tapar la boca als qui tenen mereixements i virtuts per a avençar i per a que se l'escolti.

Via fora! els rezels i desconfiances que mantenen aïllats als qui devem, en honor de la Patria, marxar units en procura de son engrandiment moral i material.

Via fora!, en fi, tots els malentesos, que una susceptibilitat massa sensible i una xismografia desprezible pugan haver fet brollar entre nosaltres.

Si aixís ho fém, en nostre camps hi farà bona brotada la concordia; hi viurá ben arrelada l'amistat, i una i altra ens portarán a que la colectivitat catalana sia un títol de gloria per la patria i un segell d'honor per a tots nosaltres.

Antoni de P. Aleu.

RIMS HEBDOMADARIS

SILENCI

(De Delmira Agustini)

Entre tes mans indolents
el meu cabell se desfloca;
me donen vértics ardents
les dugues taces de moka
de tos negres ulls calents;
sento un desig que m' al-loc
per la crema de tes dents
en la fruita de ta boca;
Visc en flames arborada
per sentirme a tu abraçada;
i em calcina foll deliri,
quant renaixo de ta sang
tota vestida de blanc,
tota saumada de lliri.

M. B. J. (Trad.)

TOT PASSANT...

S'ha cel-lebrat a Ceuta un concell de guerra per a jutgar a un capitá de l'exèrcit espanyol qui doná mort a cinc presoners marroquins.

El códic de justícia militar senyala per delictes de mort, la severitat més rigorosa, per có devant la monstruositat comesa alevosament per el capitá de referencia, no dubtarem en un nou cas d'aquets que amb tanta freqüència 's succeeixen i que son un padró d'ignominia per el poble que ho consent.

El delicte era massa greu per a que la justícia mostrés sa flexibilitat, sobre tot tractant-se d'un cas extremadament alevós com el totjust dit.

Servém encara el trist record de aquell fill del poble llevantí fusellat per el sol fet d'obeir a un gest de llur esperit rebel... i aquell altre, soldat de caballería indígena, qui penedit del mancament comés amb els seus, es negava a batre contra 'ls seus germans... regant els dos amb l'efusió de la sang llur, la crua aridesa del sol africá...

Més el cas actual, oh crudel paradoxa! l'haber occit coverdament a cinc homes, mereixedor de totes consideracions per sa qualitat de presoners de guerra, ha sigut en jurisdicció, aprovat, absolut de tot castig

al monstre autor confés, que si hi hagués llógica, la severitat que 'l códic de guerra senyala, cauria sens dil·lació demunt seu, com estigma perdurable.

Enemics convençuts de la pena de mort, no 's titllin nostres paraules com una demostració d'assentiment a l'aplicació de dita pena, que ben lluny tenim de pensar.

Nosaltres ens llimitem a constatar els fets per a que 's vegi clarament fins on arriba l'imparcialitat (sic) dels "pundonorosos", inflexibles (?) en la llei, que constitueixen els tribunals de guerra.

Les siluetes rígides dels dos joves sacrificats "por mandato de la ley" se redrecen amb un "j'accuse" estigmàtic enfront uns homes qui ostenten en llurs pits i braços, mostres de quincalleria.

H. Nadal Mallol.

MANCOMUNITAT CATALANA

Com ja saben nostres llegidors, el dia 6 del prop-passat abril se constituí, definitivament, la Mancomunitat Catalana amb la assistència de 84 diputats que el-legiren per a constituir la Comissió permanent els senyors Enric Prat de la Riva, Agustí Riera i Pau, Josep María Espanya, Lluís d'Argemí i Martí, Francesc de A. Bartrina, Anselm Guasch, Josep Mestre Miquel, Alfred Pereña i Martí Inglés.

Fou el-legit president l'Enric Prat de la Riva qui, al ocupar el sitial de honor, llegí un breu i patriòtic Parlament, qual últim paragraf, que recomanem a nostres llegidors per que inclou un programa de esperances, diu aixís:

"...I posant dins de la fredor obligada de la formula reglamentaria tota la vibració, tots els anels i esperances del nostre sentiment de patria, declaro constituída la Mancomunitat de Catalunya."

El concell permanent, en sa primera sessió, s'ocupá amb preferencia del detallat estudi de les delegacions que a la Mancomunitat són conferides per les Diputacions, referents als rams de carreteres, camins i beneficencia. Amb tal objecte va ésser discutit amb minuciositat tot lo referent als plans de construcció i conservació de camins i sos enllaços per tot Catalunya, i d'una manera especial els que's refereixen a pobles incomunicats, prenent-se els acords conduents a l'efectivitat d'aquesta necessitat imperiosa, a qual efecte des de demá sortiran cap a les dife-